

POSTANOWIENIE

Dnia 21 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie **P. S.**

skazanego z przestępstwo art. 207 § 1a k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 21 września 2023 r.

zażaleń wniesionych przez skazanego i jego obrońcę

na postanowienie Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 7 października 2022 r., sygn. akt V Ka 1508/21,

w przedmiocie przywrócenia terminu do wniesienia kasacji

na podstawie art. 430 § 1 w zw. z art. 429 § 1 i art. 528 § 1 pkt 3 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

zażalenia pozostawić bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Łodzi - Widzewa w Łodzi wyrokiem z dnia 19 lipca 2021 r., sygn. akt III K 931/20, uznał P. S. za winnego popełnienia czynu z art. 207 § 1a k.k. i wymierzył mu karę 10 miesięcy pozbawienia wolności. Po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z dnia 14 stycznia 2022 r., sygn. akt V Ka 1508/21, utrzymał w mocy wyrok Sądu I instancji.

W rozprawie apelacyjnej nie uczestniczył oskarżony (w protokole odnotowano, że „zawiadomiony o rozprawie przez awizo”), natomiast wzięła w niej udział adwokat upoważniona przez jego obrońcę (k. 263-264 akt sprawy).

W dniu 17 stycznia 2022 r. obrońca skazanego P. S. – adw. O.M. złożył wniosek o doręczenie na adres kancelarii wyroku Sądu odwoławczego z uzasadnieniem (k.

270), a w dniu 24 stycznia 2022 r. pismo informujące o wypowiedzeniu skazanemu stosunku obrończego w dniu 14 stycznia 2022 r. (k. 272). Tym niemniej odpis wspomnianego wyroku wraz z uzasadnieniem w dniu 14 lutego 2022 r. został wysłany na adres kancelarii prowadzonej przez adw. O. M. (k. 278).

Pismem datowanym 31 maja 2022 r. (data nadania w urzędzie pocztowym - 1 czerwca 2022 r.) P. S. zwrócił się do Sądu Okręgowego w Łodzi z wnioskiem o „ustanowienie adwokata z urzędu do wniesienia skargi kasacyjnej w sprawie sygn. akt V Ka 1508/21, doręczenie wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 14 stycznia 2022 r. wraz z uzasadnieniem na piśmie oraz wnioskiem o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej”. (k. 306-308, 312).

Przed terminem posiedzenia Sąd Okręgowy w Łodzi zwrócił się do adw. O. M. o udzielenie informacji, kiedy P. S. pokwitował odbiór akt z jego kancelarii w związku z ustaniem stosunku obrończego. Adwokat udzielił nieprecyzyjnej odpowiedzi, że „Pan P. S. podczas swojego pobytu w Polsce odebrał oraz pokwitował odbiór akt sprawy z mojej Kancelarii w związku z ustaniem stosunku obrończego” (k. 334), a kolejnym pismem uściślił, że miało to miejsce w dniu 4 kwietnia 2022 r. (k. 337).

Następnie Sąd Okręgowy w Łodzi postanowieniem z dnia 7 października 2022 r., sygn. akt V Ka 1508/22, na podstawie art. 126 § 1 k.p.k. *a contrario* odmówił przywrócenia skazanemu P. S. terminu do wniesienia kasacji (k. 340-341). W uzasadnieniu wskazał m.in., że:

- przywrócenie terminu zawitego może nastąpić tylko wówczas, gdy niedotrzymanie terminu nastąpiło z przyczyn niezależnych od strony, na której spoczywa obowiązek dołożenia należytej staranności w zakresie realizacji przysługujących jej uprawnień,
- wobec wypowiedzenia pełnomocnictwa adwokat nie miał obowiązku wywiedzenia kasacji od wyroku,
- jeżeli skazany twierdzi, że już na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego nie był należycie informowany przez obrońcę o stanie sprawy, to dbałość o własne interesy procesowe nakazywała w takiej sytuacji zmianę obrońcy i udzielenie pełnomocnictwa do obrony innemu adwokatowi. „Zwłaszcza wobec faktu, że P. S. przebywał poza granicami kraju, powinien był wykazać się szczególną starannością o swoje interesy i niemal wzmożoną kontrolą bieżącego stanu sprawy”. Tymczasem

skazany „sam nie wykazał się należytem zainteresowaniem sprawą, biernie oczekując na kontakt i informacje ze strony obrońcy”,

- obrońca, mimo utrudnionego kontaktu z klientem, wypełniał należycie swoje obowiązki,

- w związku z ustaniem stosunku obrończego P. S. odebrał akta sprawy z kancelarii adwokackiej w dniu 4 kwietnia 2022 r. i wtedy dowiedział się o wydanym przez Sąd Okręgowy wyroku, a nie 25 maja 2022 r. w Sądzie, jak podał we wniosku,

- w świetle powyższych okoliczności nie sposób uznać, aby uchybienie terminowi do wniesienia kasacji wynikało z przyczyn niezależnych od skazanego,

- skoro skazany dowiedział się o zapadłym wobec niego orzeczeniu 4 kwietnia 2022 r., to wniosek skazanego o przywrócenie terminu wysłany drogą pocztową 1 czerwca 2022 r., był złożony po terminie.

Sąd zaniedbał niezwłocznego doręczenia skazanemu postanowienia wraz ze stosownym pouczeniem i uczynił to dopiero 30 marca 2023 r. (k. 378). Następnie zarządzeniem z dnia 14 kwietnia 2023 r. zastępca Przewodniczącego V Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w Łodzi wyznaczyła skazanemu P. S. obrońcę z urzędu „celem podjęcia ewentualnych decyzji związanych z postanowieniem z dnia 7 października 2022 r. w przedmiocie odmowy przywrócenia terminu skazanemu P. S. do wniesienia kasacji” (k. 394).

Zażalenia na postanowienie odmawiające przywrócenia terminu do wniesienia kasacyjnej wnieśli skazany oraz jego obrońca, postulując zmianę tego postanowienia poprzez przywrócenie skazanemu terminu do wniesienia kasacji, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Łodzi do ponownego rozpoznania.

Oba zażalenia zostały przyjęte zarządzeniem zastępcy Przewodniczącego V Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w Łodzi i przedstawione z aktami sprawy Sądowi Najwyższemu (k. 410).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Autorzy obu zażaleń, z których jeden jest podmiotem fachowym, a następnie sędzia wydająca zarządzenie o przyjęciu zażaleń nie dostrzegli, że art. 528 § 1 pkt 3 k.p.k. stanowi, iż środek odwoławczy nie przysługuje na odmowę przywrócenia

terminu, o którym mowa w art. 524 § 1 zdanie pierwsze k.p.k., tj. na odmowę przywrócenia terminu do wniesienia kasacji. W tym stanie rzeczy na podstawie przepisów powołanych w sentencji niniejszego postanowienia zażalenia należało pozostawić bez rozpoznania jako niedopuszczalne z mocy ustawy.

Celowe będzie jednak odnotować, że procedowanie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie nie było w pełni prawidłowe. Sąd ten powinien mieć w polu widzenia, że:

- zgodnie z art. 126 § 1 k.p.k. strona ubiegająca się o przywrócenie terminu, powinna dopełnić jednocześnie czynności, która miała być w terminie wykonana. Tymczasem P. S. wprawdzie złożył wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia kasacji, jednak nie dołączył do niego tej skargi, chociażby samodzielnie sporządzonej. W konsekwencji sam ten fakt powodował, że uwzględnienie wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia kasacji nie było możliwe, gdyż oznaczałoby przedłużenie określonego w ustawie terminu zawitego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 r., II KK 267/97, OSNKW 1997, z. 9–10, poz. 78),

- wniosek o przywrócenie terminu zawitego bez dopełnienia jednocześnie czynności, która miała być w tym terminie wykonana, jest dotknięty brakiem formalnym, zatem w takim wypadku ma zastosowanie przepis art. 120 § 1 k.p.k. (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 1971 r., VI KZP 92/70, OSNKW 1971, z. 7-8, poz. 105; postanowienia tego Sądu: z dnia 24 października 2001 r., IV KZ 59/01; z dnia 20 stycznia 2004 r., IV KZ 51/03),

- ustalił, iż skazany o wydanym przez Sąd Okręgowy wyroku dowiedział się 4 kwietnia 2022 r. i że zwlekając do 1 czerwca 2022 r. ze złożeniem wniosku o przywrócenie terminu postąpił niezgodnie z art. 126 § 1 k.p.k., który stanowi, że wniosek o przywrócenie terminu należy zgłosić w zawitym terminie 7 dni od daty ustania przeszkody. W konsekwencji Sąd powinien dostrzec, że art. 122 § 1 k.p.k. stanowi, iż czynność procesowa dokonana po upływie terminu zawitego jest bezskuteczna. Na marginesie można zauważyć, że nie przekonuje twierdzenie obrońcy, iż skazany dopiero 25 maja 2022 r. dowiedział się o stanie swojej sprawy. Wszak w zażaleniu P. S. podał, że cyt. „rozliczenie spraw nastąpiło w kwietniu, kiedy byłem w kancelarii mecenasa Miłonia i wówczas doszło do wypowiedzenia

pełnomocnictw i przekazania dokumentów”. Nie ma powodów by przyjąć, że wśród tych dokumentów nie było doręzonego obrońcy wyroku Sądu Okręgowego z uzasadnieniem (nie twierdzi tak P. S.), względnie że skazany nie uzyskał od obrońcy informacji o treści wyroku.

Z tych względów orzeczono, jak na wstępie.

[K.K.]

[ms]